

**INICIJATIVA PROTIV IZMJENA I DOPUNA MEDIJSKIH ZAKONA
U DIJELU IMENOVANJA ČLANOVA SAVJETA RTCG I AGENCIJE ZA AVM USLUGE**

Mi, dolje potpisane organizacije civilnog društva, dostavljamo svim poslaničkim klubovima u Skupštini Crne Gore inicijativu kojom tražimo da se ne mijenjaju medijski zakoni u dijelu procedura imenovanja članova/ca Savjeta RTCG, Savjeta Agencije za audiovizuelne medijske usluge i savjeta lokalnih javnih emitera.

Povod je informacija, objavljena u medijima, ali i od strane nekih poslanika i poslanica vladajuće većine, da je neka grupa od tridesetak NVO, početkom godine, podnijela inicijativu kojom se traži izmjena medijskih zakona kako bi se predstavnici/e NVO u ključne upravljačke organe RTCG i Agencije za audiovizuelne medijske usluge (AVM) birali na osnovu volje političkih partija a ne volje samih NVO koje ispunjavaju zakonom precizno propisane kriterijume.

Ne ulazeći u motive tih NVO koje neposredno uoči izbora članova savjeta traže promjenu medijskih zakona, ukazujemo da su predložene promjene korak unazad u odnosu na tzv. IBAR zakone, usvojene u junu 2024. godine, a u cilju ubrzanja procesa integracije Crne Gore u EU, te da otvaraju vrata još jačem političkom uticaju na rad Savjeta Javnog servisa RTCG, lokalnih javnih servisa i regulatora - Agencije za AVM usluge.

Takođe, podsjećamo poslanike i poslanice da su **predstavnici/e organizacija civilnog društva u radnoj grupi za izradu medijskih zakona podržali rješenja koja su u usvojenim medijskim zakonima**, kad je riječ o proceduri izbora članova/ca savjeta iz reda NVO.

Cijenimo da ne treba mijenjati rješenja u Zakonu o nacionalnom javnom emiteru – javnom medijskom servisu Crne Gore i Zakonu o audiovizuelnim medijskim uslugama koji propisuje jasne uslove za izbor članova/ca Savjeta ovih institucija, a njima se traži VII-1 nivo stručne spreme i 10 godina radnog iskustva. Takođe, novim medijskim zakonima je **predviđena procedura izbora članova/ca Savjeta RTCG i Savjeta Agencije za AVM usluge kojom se ograničava neprimjereni uticaj političkih partija na proces izbora članova/ca Savjeta** tako što predstavnike/ce NVO u ovim tijelima neće birati poslanici/ce u Administrativnom odboru u Skupštini, već će ih birati upravo NVO koje ispunjavaju zahtjevne kriterijume kojima dokazuju svoj aktivizam u oblastima koje zakon propisuje. Postojeća **zakonska rješenja, kojima su pooštreni kriterijumi za izbor članova Savjeta, treba da vode većoj samostalnosti Savjeta RTCG i Savjeta Agencije za AVM usluge, a posljedično i većoj samostalnosti menadžmenta RTCG i Agencije za AVM usluge, a što je i zahtjev i obaveza koju država Crna Gora mora ispuni na putu ka EU.**

Oštro se protivimo snižavanju propisanih kriterijuma, jer upravljanje ovim važnim institucijama treba da bude provjereno ljudima sa dokazanim iskustvom, obrazovanjem, profesionalnim i ličnim integritetom. Nema održive argumentacije da se promijene tzv. IBAR zakoni kako bi se omogućilo da lica

sa bečelor diplomama (trogodišnje studije) i svega 5 godina radnog iskustva postanu članovi/ice savjeta, a ne oni sa VII1 stepenom kvalifikacije i najmanje 10 godina radnog iskustva.

Zakonska rješenja na koja se poziva ta grupa NVO koja traži promjenu tzv. IBAR zakona, a **koja su važila do juna 2024. godine, su loša i zato su promijenjena. Nova, važeća zakonska rješenja su dobila podršku od evropskih institucija** jer su prepoznata kao iskorak u pravcu veće autonomije u upravljanju i vršenju nadzora nad javnim servisima i Agencijom za AVM usluge. **Nije u javnom interesu da predstavnike NVO u Savjetu RTCG i Savjetu Agencije za AVM usluge biraju u skupštinskom Administrativnom odboru poslanici/e većine, ma ko činio većinu, već je cilj autonomno upravljanje odvojeno od vlasti.**

Od usvajanja prvog Zakona o RTCG, usaglašenog sa evropskim standardima i praksama (2002. godine) pravo imenovanja predstavnika/ca NVO pripadalo je isključivo NVO iz propisanih kategorija (ljudska prava, mediji, zaštita životne sredine, kultura itd...), a nikako poslanicima/cama, kako bi se onemogućio neprimjereni politički uticaj na rad Savjeta RTCG i na uređivačku politiku RTCG.

Rješenja sadržana u važećim medijskim zakonima predviđaju da u procesu imenovanja mogu učestvovati samo NVO koje ispunjavaju stroge kriterijume: registrovane najmanje tri godine prije raspisivanja poziva za izbor članova Savjeta, u prethodne tri godine imale godišnje budžete najmanje 3,000 eura od kojih najmanje 2,000 eura za projekte u oblasti u kojoj predlažu kandidata. Zato je **besprizorna manipulacija da o članovima Savjeta iz reda NVO odlučuje puki broj „potpisa i pečata“ NVO.** Upravo se novima zakonskim rješenjima daje **moгуćnost samo aktivnim NVO da učestvuju u predlaganju** svojih predstavnika u Savjetu RTCG, a **oko 1 000 registrovanih NVO ispunjavaju ove uslove u različitim oblastima i kvalifikovani su da učestvuje u procesu imenovanja članova Savjeta RTCG, savjeta lokalnih javnih emitera i Savjeta Agencije za AVM usluge.**

Političke partije u Administrativnom odboru ne treba da odlučuju o predstavnicima/cama NVO za članove/ce savjeta isto kao što ne odlučuju u slučajevima Privredne komore, CANU, COK-a, itd., koji, takođe, imenuju svoje predstavnike/ce u Savjet RTCG i Savjet Agencije za AVM usluge.

Način izbora upravljačkih i struktura koje vrše nadzor na javnim servisima i Agencijom za AVM usluge određuje način upravlja ključnim medijskim institucijama u državi. Veći upliv politike u izbor, jača politički uticaj na upravljačke strukture i ugrožava autonomiju javnih servisa i regulatora. **Samo predstavnici/e NVO koje su imenovale same NVO imaju legitimitet da zastupaju interese javnosti, jer ukoliko ih imenuju partije onda će morati da zastupaju interese partija.**

Povratak na prethodna zakonska rješenja afirmisao bi način izbora članova/ca Savjeta čiji je najbolji reprezent sadašnji Savjet RTCG, u kojem pod maskom NVO sjede zastupnici/e političkih partija. Takav Savjet RTCG je dva puta protivzakonito izabrao generalnog direktora RTCG, što su potvrdile pravosnažne sudske presude, a sada se i procesuiru pred nadležnim organima. To nanosi **ogromnu štetu državi Crnoj Gori** na što opominju i međunarodni izvještaji.

Skrećemo pažnju poslanicima i poslanicama da je **privremeno zatvoreno Poglavlje 10 (Informatičko društvo i mediji) moguće ponovo otvoriti ukoliko se izmjenama medijskih zakona uspostavi (ozvaniči) politički uticaj nad radom RTCG i Agencije za AVM usluge.** Podsjećamo da je **drugo završno mjerilo u Poglavlju 10** podrazumijevalo da **Agencija za AVM usluge mora biti funkcionalna i profesionalna, što je nemoguće ako je partijski kontrolisana.**

Skrećemo pažnju poslanicima i da je **EU donijela, 2024. godine, obavezujući Akt o slobodi medija (Media Freedom Act) sa kojim moramo usaglasiti naše propise**, a koji akcentuje **samostalnost javnih medijskih servisa i sprječavanje političkog i svakog drugog uticaja na rad javnih medijskih servisa i nezavisnost regulatora za medije (Agencije za AVM usluge)**.

Pozivamo poslanike i poslanice da odbace predložene zakonske izmjene koje bi ugrozile upravljačku autonomiju javnih servisa i regulatora nadležnog za medije, jer bi to bio korak unazad u odnosu na sadašnja rješenja koja treba da vode profesionalizaciji javnih emitera i Agencije za AVM usluge, gaženje tzv. IBAR zakona, ali i direktno ugrožavanje evropskog puta Crne Gore.

Mi, dolje potpisane organizacije civilnog društva, ali mnoge druge NVO koje su samostalne u svom radu, želimo samostalno da bismo svoje predstavnike/ce, u proceduri koja omogućava da samo aktivne i kredibilne NVO daju svoj dopinos izgradnji i profesionalizaciji institucija, predstavljajući i zastupajući društvo u njegovoj cjelovitosti i raznolikosti.

Inicijativu podnose:

1. Media centar, Goran Đurović
2. Sindikat medija Crne Gore, Radomir Kračković
3. Unija slobodnih sindikata Crne Gore, Srđa Keković
4. Centar za istraživačko novinarstvo CIN-CG, Milka Tadić Mijović
5. Akcija za ljudska prava, Tea Gorjanc Prelević
6. Institut za medije Crne Gore, Olivera Nikolić
7. NVO Juventas, Ivana Vujović
8. Centar za građansko obrazovanje (CGO), Daliborka Uljarević
9. NVO Prima, Aida Perović
10. Udruženje pravnika Crne Gore, Branislav Radulović
11. BIRN, Vuk Maraš
12. Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, Ljupka Kovačević
13. NVO 35 mm, Darko Ivanović
14. Asocijacija SPEKTRA, Jovan Ulićević
15. Crnogorski PEN centar, Adnan Čirgić
16. Centar za monitoring i istraživanja (CeMI), Zlatko Vujović
17. Fakultet za crnogorski jezik i književnost (FCKJ), Aleksandar Radoman
18. Savez za jednaka prava LGBTI osoba ERA, Danijel Kalezić
19. Crnogorski ženski lobi, Aida Petrović
20. Crnogorska LGBTIQ asocijacija Kvir Montenegro, Staša Baštrica
21. Centar za ženska prava (CŽK), Maja Raičević
22. Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Zorana Marković
23. Udruženje mladih sa hendikepom (UMHCG), Marina Vujačić
24. Green Home, Azra Vuković
25. CAZAS, Mišo Pejčković
26. SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica, Bijana Zeković
27. SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Berane, Radmila Anđić
28. SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Plav, Esmeralda Šuvahić
29. Sociološki centar Crne Gore (SOCEN), Nikoleta Đukanović
30. Centar za građanske slobode (CEGAS), Marija Popović Kalezić
31. Unija mladih preduzetnika Crne Gore (UMPCG), Uroš Bulatović

32. NVO NADA - Herceg Novi, Marina Vuksanović
33. NVO Natura, Mikan Medenica
34. Otvoreni centar Bona fide, Sabina Talović
35. Media tim, Duško Marković
36. NVO Ikre, Velida Hodžić
37. NVO Gradionica, Goran Janković
38. NVO Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica, Milisav Korać
39. Mreža za evropske politike MASTER, Andrea Popović
40. NVO Udruženje za afirmaciju i podršku mladima – Podgorica, Savo Jovović
41. NVO Udruženje za podršku djeci sa teškoćama u razvoju i njihovim porodicama Crne Gore – Podgorica, Dragana Pešikan
42. NVO Vuča – Berane, Vučeta Korać
43. NVO Vunov lom, Branislav Šekularac
44. NVO SOS telefon za zene i djecu žrtve nasilja Bijelo Polje, Nada Ristanović
45. NVO Manifest, Mirsad Lukač
46. Bjelopoljski savez nevladinih organizacija, Uglješa Prebiračević
47. NVO Evropski omladinski centar Crne Gore, Mladen Španjević
48. NVO Agro centar, Ljubomir Radović
49. Centar za romske inicijative (CRI), Fana Delija
50. NVO Bjelopoljski demokratski centar, Zdravko Janjušević
51. Defendologija – Centar za bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja Crne Gore, Slavko Milić
52. Udruženje za zaštitu prava radnika i nezaposlenih lica Opštine Bijelo Polje, Drago Zeković
53. NVO E-Roma, Ismet Selimović
54. Udruženje Roma “Novi put”, Safet Selimović
55. NVO Demokratski progres, Mirko Rakonjac
56. NVO Zelena akcija, Božidar Rogović
57. NVO Ekološko društvo Breznica Pljevlja, Miloran Mitrović
58. NVO Udruženje mladih Alternativa Pljevlja, Alija Šljulka
59. Udruženje za razvoj demokratije i građanskog društva, Stefan Fušić
60. NVO Točak života Mojkovac, Miodrag Kalezić
61. NVO Centar za informisanje i anketno ispitivanje -BP Megafon, Svetislav Perišić
62. Centar za razvoj demokratije i ljudskih prava, Snežana Konatar
63. NVO Centar za unapređenje i razvoj Mioče, Momčilo Sarić
64. NVO Super zvezde A1 Plav, Milorad Vuković
65. NVO Borba za inkluziju OSI – BIOS, Miroslav Božović
66. Multimedijalni studio Bijelo Polje, Ruzmir Osmanović
67. NVO Zelena dolina, Zihno Omerović
68. Udruženje penzionera i invalida rada sa najnižim primanjima, Marko Hajduković
69. Udruženje za razvoj civilnog društva, Mirsala Tomić
70. NVO Bihorski parlament, Safet Adžibulić
71. NVO Multimedijal Montenegro, Željko Đukić
72. NVO Bonum Pljevlja, Ruždija Strujić
73. Centar za razvoj Durmitora, Darko Stijepović
74. NVO Talas Bihora, Samir Rastoder
75. NVO Đakomo Adriatik, Azra Hrapović
76. Udruženje gluhih i nagluhih veterana, Velibor Tomović
77. NVU Lica sa Invaliditetom Petnjica, Denis Ramdedović

78. NVU Dobrovoljni davaoci krvi Petnjica, Enver Rastoder
79. NVU Kulturno umjetničko društvo BIHOR, Sinan Tiganj
80. NVO BEHAR - Centar za proučavanje kulturne baštine Muslimana-Bošnjaka u Crnoj Gori, Rifat Vesković
81. NVO Znanje stav ponašanje – Began, Beća Čoković
82. Lokalno omladinsko vijeće-Lokalni omladinski savjet Pljevlja, Ljubiša Lečić
83. NVO Geen Action Herceg Novi, Dragomir Mitrović
84. NVO Turističko informativni centar Herceg Novi, Ivan Savčenko
85. NOVI HORIZONT, Nazif Velić
86. SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Ulcinj, Hatixhe Nelaj
87. EDUKO PLUS, Almedina Dodić
88. NVO UL INFO, Mustafa Canka
89. NVO Naš glas:UL, Enes Uković
90. Društvo za zaštitu zivotinja - FENIKS Cetinje, Julija Milanović
91. NVO Optimisti, Boško Milović
92. Ženska akcija, Slavica Striković
93. NOVA – Centar za feminističku kulturu, Nataša Nelević
94. NVU Centar sjevera, Boris Nedović
95. NVU Sua Sponte Bar, Radomir Petrić
96. NVO Aktivna zona, Miloš Marković
97. NVO Asocijacija lokalnih emitera sa sjevera, Buljana Rudić
98. NVO Život sa dijabetesom LIFE, Miranda Ćurčija
99. NVO Zrak sunca, Ljiljana Krstić
100. Asocijacija hercegnovska inicijativa, Mladen Rostović
101. NVO Ksenia, Sanja Crnić